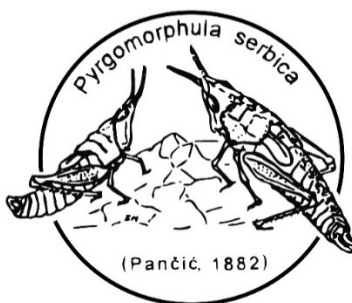

ENTOMOLOŠKO DRUŠTVO SRBIJE
ENTOMOLOGICAL SOCIETY OF SERBIA

XIII SIMPOZIJUM ENTOMOLOGA SRBIJE SA MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM
ZBORNIK REZIMEA
Pirot, 14-16. IX 2022

XIII SYMPOSIUM OF ENTOMOLOGISTS OF SERBIA WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION
BOOK OF ABSTRACTS
Pirot, 14-16. IX 2022

XIII SIMPOZIJUM ENTOMOLOGA SRBIJE
PIROT, 2022.

ORGANIZATORI / ORGANIZERS

Entomološko društvo Srbije
Entomological society of Serbia

Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja
Ministry of Education, Science and Technological Development

Univerzitet u Nišu, Prirodno-matematički fakultet
University of Niš, Faculty of Sciences and Mathematics

ORGANIZACIONI ODBOR / ORGANIZATION COMMITTEE

Prof. dr Vladimir Žikić
Prof. dr Saša Stanković
Prof. dr Marijana Ilić Milošević

NAUČNI ODBOR / SCIENTIFIC COMMITTEE

Dr Akademik Radmila Petanović, redovni član SANU, Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd
Dr Željko Tomanović, redovni profesor, Biološki fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd
Dr Dušan Petrić, redovni profesor, Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Novom Sadu, Novi Sad
Dr Aleksandra Konjević, vanredni profesor, Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Novom Sadu, Novi Sad
Dr Snežana Radenković, redovni profesor, Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Novom Sadu, Novi Sad
Dr Draga Graora, vanredni profesor, Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd
Dr Dušanka Jerinić-Prodanović, vanredni profesor, Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd
Dr Jelena Jović, naučni savetnik, Institut za zaštitu bilja i životne sredine, Beograd
Dr Jelica Lazarević, naučni savetnik, Institut za biološka istraživanja „Siniša Stanković“, Beograd
Dr Ljubiša Stanisavljević, redovni profesor, Biološki fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd
Dr Milka Glavendekić, redovni profesor, Šumarski fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd
Dr Katarina Stojanović, docent, Biološki fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd
Dr Petar Kljajić, naučni savetnik, Institut za pesticide i životnu sredinu, Beograd
Dr Slobodan Makarov, redovni profesor, Biološki fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd
Dr Snežana Pešić, redovni profesor, Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Kragujevcu, Kragujevac
Dr Vesna Perić Mataruga, naučni savetnik, Institut za biološka istraživanja „Siniša Stanković“, Beograd
Dr Vesna Perišić, docent, Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Kragujevcu, Kragujevac
Dr Vladimir Žikić, redovni profesor, Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Nišu, Niš
Dr Snežana Tomanović, naučni savetnik, Institut za medicinska istraživanja Univerziteta u Beogradu, Beograd

IZDAVAČ / PUBLISHER

Entomološko društvo Srbije
Entomological society of Serbia

UREDNIK / EDITOR

Prof. dr Vladimir Žikić

GODINA IZDAVANJA / YEAR OF PUBLICATION

2022

PRIPREMA TEKSTA / COMPUTER LAYOUT

Dr Saša Stanković

Ženke i larve *P. corni* preferiraju različite delove čokota vinove loze. Ženke su registrovane na stablu i luku čokota pri čemu se njihova brojnost statistički značajno razlikuje na pojedinim delovima ($F_{5,24}=17,24$; $P<0.001$). Najveća brojnost ženki zabeležena je na prvoj trećini luka (154.40 ± 23.51), a najmanja u osnovi stabla vinove loze (6.80 ± 2.44). Larve tokom vegetacije naseljavaju listove vinove loze. Utvrđena je statistički značajna razlika u njihovoj brojnosti ($F_{8,72}=13.25$; $P<0.001$). Najveća brojnost je registrovana na listovima najbližim prvoj trećini luka (1145.22 ± 300.65), a najmanja (5.00 ± 1.60) na listovima vršnog dela čokota.

Ključne reči: *Parthenolecanium corni*, štitaste vaši, vinova loza, distribucija

VARIRANJE MORFOLOŠKIH KARAKTERISTIKA ANTHRIBUS NEBULOSUS (COLEOPTERA: ANTHRIBIDAE) GAJENOG NA PHYSOKERMES HEMICRYPHUS (HEMIPTERA: COCCIDAE) I PSEUDOROPHUS TESTACEUS (HYMENOPTERA: ENCYRTIDAE)

Marina Dervišević^{*1}, Draga Graora², Aleksandar Stojanović³, Nikola Đukić²

1 Institut za povrtarstvo, Smederevska Palanka

2 Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu

3 Prirodnjački muzej, Beograd

E-mail: *dervisevic.marina1989@gmail.com

Tokom 2017.godine na području Beograda u štitovima male smrčine štitaste vaši, *Physokermes hemicryphus* (Hemiptera: Coccidae), koja se razvija na biljkama iz rodova *Picea* i *Abies*, prvi put je registrovano istovremeno prisustvo larve predatora *Anthribus nebulosus* (Coleoptera: Anthribidae) i larvi parazitoida *Pseudorhopus testaceus* (Hymenoptera: Encyrtidae).

A. nebulosus je predator većeg broja vrsta iz familije Coccidae i smatra se najefikasnijom vrstom entomofaga u smanjenju brojnosti populacija *Ph. hemicryphus*. Celokupno razviće predatora odvija se ispod štita vaši, gde se larve hrane jajima vaši. *P. testaceus* je poliembrionijski parazitoid čiji je ciklus razvića sinhronizovan sa *Ph. hemicryphus*. Ženke parazitoida polažu jaja u larve prvog stupnja domaćina, ne ometajući njihov dalji rast i metamorfozu, pa imaga osica ekloziraju iz ženki štitastih vaši.

Obe vrste entomofaga su u stranoj i domaćoj literaturi registrovane kao značajni prirodni neprijatelji male smrčine štitaste vaši, pri čemu je ovom prilikom utvrđeno da se larva *A. nebulosus*, osim jajima štitastih vaši, hrani i larvama i lutkama poliembrionijskog parazitoida *P. testaceus*. Imajući u vidu različit način ishrane larvi, cilj istraživanja bio je da se utvrdi uticaj hrane na variranje morfoloških karakteristika i mase tela imaga *A. nebulosus*.

U cilju gajenja *A. nebulosus* štitovi vaši sa jajima i štitovi vaši sa larvama i lutkama parazitoidne osice, u kojima se razvijala larva predatora, su odvojeni u pojedinačne staklene flakone, nakon čega je praćena eklozija imaga. Analiza morfoloških karaktera (dužina pokrioca, širina pokrioca, dužina buta) kao i merenja mase tela obavljena su na po 16 jedinki predatora pomoću softverskog paketa IM1000 (Leica, Germany) u laboratoriji Katedre za entomologiju i poljoprivrednu zoologiju Poljoprivrednog fakulteta u Beogradu.

Utvrđeno je da način ishrane larvi *A. nebulosus* utiče na morfološke karakteristike imaga i da postoje statistički značajne razlike između svih ispitivanih karaktera. Tako su dužina pokrioca ($2355,02\pm 58,69$ μm), širina pokrioca ($1917,02\pm 36,61$ μm), dužina buta ($824,27\pm 29,44$ μm) i masa tela ($0,0052\pm 0,0003$ g), jedinki koje su se hranile larvama i lutkama *P. testaceus* bili statistički značajno veći od dužine pokrioca ($2001,95\pm 58,73$ μm), širine pokrioca ($1645,53\pm 50,33$ μm), dužine buta ($719,29\pm 20,00$ μm) i mase tela ($0,0032\pm 0,0003$ g), jedinki koje su se hranile jajima *Ph. hemicryphus*.

Ključne reči: mala smrčina štitasta vaš, Coccidae, Anthribidae, Encyrtidae